

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/7974
Karar No. 2023/11786
Tarihi: 12.09.2023

- FAZLA ÇALIŞMA
- BORDRO HİLESİ YAPILMADIĞI SÜRECE BORDROLARDAN FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİNİN ÖDENMİŞ OLDUĞUNUN GÖRÜLMESİ HALİNDE DAHA FAZLA ÇALIŞMA YAPILDIĞININ YAZILI DELİLLE KANITLANMASININ GEREKTİĞİ
- BORDROYA İŞÇİNİN İHTİRAZI KAYIT KOYMASI DURUMUNDA İŞÇİNİN BORDRODA GÖSTERİLENDEN DAHA FAZLA ÇALIŞILDIĞINI HER TÜRLÜ DELİLLE KANITLAYABİLECEĞİ
- İŞÇİLERE FAZLA ÇALIŞMA ÖDEMEMEK İÇİN BORDRODA SEMBOLİK TUTARLAR GÖSTERİLEREK YAPILAN BORDRO HİLESİNİN VARLIĞI DURUMUNDA BU AYLARIN FAZLA ÇALIŞMANIN HESABINDA DIŞLANMAYACAĞI MAHSUP YAPILACAĞI

ÖZETİ: İmzalı ücret bordrolarında fazla çalışma ücreti ödendiği anlaşılıyorsa kural olarak bordro hilesi taşımadığı sürece işçi tarafından gerçekte daha fazla çalışma yapıldığının yazılı delillerle kanıtlanması gerekir. Ancak, işçinin fazla çalışma alacağını daha fazla olduğu yönündeki ihtirazı kaydının bulunması hâlinde, bordroda görünenden daha fazla çalışmanın ispatı her türlü delille söz konusu olabilir. Keza bordro hilesi bulunmadığı

durumda, bordro ile fazla çalışma ücreti ödenmiş ve ihtirazı kayıt konmamış ise tanık beyanlarına dayalı fazla çalışma tespitinde tahakkuk bulunan ayların dışlanması, aksi hâlde ise ödenen miktarların mahsup edilmesi gerekir. İşverence işçilerin fazla çalışma ücreti talep etmesine engel olacak şekilde sembolik fazla çalışma tahakkukları yapılırsa bu aylar fazla çalışma hesabından dışlanmaz ancak yapılan fazla çalışma ödemeleri tespit edilen fazla çalışma ücreti alacağından mahsup edilir. Açıklanan bu ilkeler hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil çalışmaları için de geçerlidir.

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle, kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davalı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince duruşma isteğinin miktardan reddine karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 03.02.2007 tarihinden iş sözleşmesini haklı nedenle feshettiği tarihe kadar kebabçı ustası ve 2012 yılından itibaren hem kebabçı ustası hem de şef garson olarak en son net 4.600,00 TL ücret ile davalı işyerinde çalıştığını, çalışmış olduğu işyerinin davalının adına kayıtlı olduğunu ancak işleten kişinin davalının vefat eden eşi Ahmet Köksal Metinöz olduğunu, davalının ise Ahmet Köksal Metinöz'ün vefatından sonra adına kayıtlı olan işyerini işletmeye başladığını, müvekkilinin Ahmet Köksal Metinöz'ün vefatından önce tarafına ödenmeyen 20 aylık ücret alacağı bulunduğunu, çalıştığı süre boyunca ücretinin Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) eksik bildirildiğini, meslek kodunun SGK'ya hatalı bildirildiğini, müvekkilinin talep etmesine rağmen bu hususların düzeltilmediğini, müvekkilinin haftalık yasal çalışma süresini aşan çalışma yaptığını, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışmasının devam ettiğini ancak yaptığı bu çalışmaların karşılığı ücretlerin ödenmediğini, belirtilen bu nedenlerle iş sözleşmesinin müvekkili işçi tarafından haklı nedenle

sona erdirildiğini, müvekkiline yıllık izin kullandırılmadığını ileri sürerek kıdem tazminatı, ücret ve yıllık izin ücreti alacağı ile fazla çalışma, hafta tatili ve ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; dava konusu alacak kalemlerinin zamanaşımına uğradığını, müvekkilinin davacının çalışmış olduğu işyerini 30.08.2020 tarihinde işletmeye başladığını, bu hususun vergi kayıtları ile sabit olduğunu, belirtilen bu tarih öncesi için müvekkiline husumet yöneltilemeyeceğini, davacının 20 ay süresince ücret almadan çalışmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, davacının ücretinin imzalı bordrolar ile sabit olduğu üzere asgari ücret olduğunu, davacının hak ettiği yıllık izinlerini kullandığını, fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışması bulunmadığını, davacının 18.10.2021-19.10.2021 ve 20.10.2021 tarihlerinde devamsızlık yapması nedeniyle iş sözleşmesinin müvekkili işveren tarafından haklı nedenle feshedildiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dosya kapsamı uyarınca davacının davalı Güzide Metinöz işyerinde, 03.02.2007-17.10.2021 tarihleri arasında en son aylık net 4.600,00 TL ücret ile kebab ustası olarak çalıştığı, davacının vadesi geldiği usulünce ödenmeyen geniş anlamda ücret alacaklarının bulunması nedeniyle haklı nedenle 17.10.2021 tarihli çalışmasından sonra işyerini terk suretiyle sözleşmesini eylemli olarak feshettiği, buna göre davacının kıdem tazminatına hak kazandığı, davalı işveren tarafından davacının 20 aylık ücretinin ödediğine dair usulünce davacının imzalarını taşıyan yazılı belge ya da banka kaydı sunulmadığı gibi davalı işverenin teklif ettiği yeminin de davacı tarafından usulünce eda edildiği, buna göre davacının ücret alacağının kabulü gerektiği, ispat yükü kendisine düşen davalı işverenin davacının hak kazandığı 237 gün yıllık izini kullandırdığını usulünce kanıtlayamadığı ve ayrıca davacının beyanında ve eda ettiği yeminde de hak ettiği yıllık izinleri kullanmadığını ifade ettiği, buna göre davacının 237 günlük yıllık izin ücreti alacağının olduğu, davacının fazla çalışma yaptığı, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma yaptığına ilişkin iddiasının başvuru tanıkların anlatımları ve kesin olan yeminle kanıtlandığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı vekili; müvekkilinin davacının çalışmış olduğu işyerini 30.08.2020 tarihinde işletmeye başladığını, bu hususun vergi kayıtları ile sabit olduğunu,

belirtilen bu tarih öncesi için müvekkiline husumet yöneltilemeyeceğini, davacının 20 ay süresince ücret almadan çalışmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, davacının ücretinin imzalı bordrolar ile sabit olduğu üzere asgari ücret olduğunu, davacının hak ettiği yıllık izinlerini kullandığını, fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışması bulunmadığını ve bu hususta İlk Derece Mahkemesince beyanlarına itibar edilen davacı tanıklarının müvekkiline karşı davalarının bulunduğunu, davacının 18.10.2021-19.10.2021 ve 20.10.2021 tarihlerinde devamsızlık yapması nedeniyle iş sözleşmesinin müvekkili işveren tarafından haklı nedenle feshedildiğini belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması ve davacının tüm taleplerinin kabulüne karar verilmesi istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dosya içeriğine göre tespit edilen aylık ücret tutarının yerinde olduğu, ödenmediği sübut bulan işçilik alacakları nazara alındığında 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 24 üncü maddesi kapsamında davacının iş sözleşmesini feshinin haklı olduğu ve davacının kıdem tazminatına hak kazandığı, davacının yemini ve beyanı da nazara alındığında ispat yükü kendisine düşen davalı işveren tarafından davacıya yıllık izinlerinin kullandırıldığı imzalı yıllık izin defteri veya eşdeğer belge ile kanıtlanmadığı, tanık anlatımlarına, davacının yemin beyanına, işyeri şartlarına, davacının yaptığı işin niteliğine, bilirkişi raporuna göre davacının çalışma süresi boyunca hak kazandığı ve ödenmeyen fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ve ödenmeyen aylık ücret alacaklarının sübut bulduğu, belirtilen bu alacakların ödendiğinin davalı tarafça usule uygun olarak ispatlanamadığı, dinlenen davacı tanıklarının davalıya karşı açılmış davaları olduğunun ispatlanamadığı, Ahmet Köksal Metinöz'ün SGK kayıtlarında dava konusu dönemde davacının işvereni olarak yer aldığı, ayrıca aksi düşünülse bile 4857 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesi kapsamında davalının devralan olarak vefat eden eşi dönemindeki işçilik hak ve alacaklarından sorumlu olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili; istinaf dilekçesinde ileri sürülen gerekçeler ve resen dikkate alınacak nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık; davalı tarafa husumet yöneltip yöneltilemeyeceği, aylık ücret

tutarı, iş sözleşmesinin davacı işçi tarafından feshedilmesinin haklı nedene dayalı olup olmadığı buna göre davacının kıdem tazminatına hak kazanıp kazanmadığı, ücret, yıllık izin ücreti, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ile fazla çalışma ücreti alacaklarının ispatı noktalarındadır.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 4857 sayılı Kanun'un 120 nci maddesi atfıyla hâlen yürürlükte bulunan mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesi.

3. 4857 sayılı Kanun'un 24, 32, 41,44, 47, 53, 59 ve 63 üncü maddeleri.

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyumsuzluğun hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıda yer alan paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. İmzalı ücret bordrolarında fazla çalışma ücreti ödendiği anlaşılıyorsa kural olarak bordro hilesi taşımadığı sürece işçi tarafından gerçekte daha fazla çalışma yapıldığının yazılı delillerle kanıtlanması gerekir. Ancak, işçinin fazla çalışma alacağının daha fazla olduğu yönündeki ihtirazı kaydının bulunması hâlinde, bordroda görünenden daha fazla çalışmanın ispatı her türlü delille söz konusu olabilir. Keza bordro hilesi bulunmadığı durumda, bordro ile fazla çalışma ücreti ödenmiş ve ihtirazı kayıt konmamış ise tanık beyanlarına dayalı fazla çalışma tespitinde tahakkuk bulunan ayların dışlanması, aksi hâlde ise ödenen miktarların mahsup edilmesi gerekir. İşverence işçilerin fazla çalışma ücreti talep etmesine engel olacak şekilde sembolik fazla çalışma tahakkukları yapılırsa bu aylar fazla çalışma hesabından dışlanmaz ancak yapılan fazla çalışma ödemeleri tespit edilen fazla çalışma ücreti alacağından mahsup edilir. Açıklanan bu ilkeler hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil çalışmaları için de geçerlidir.

3. Somut uyumsuzlukta dosyaya sunulan 2017 yılı dönemine ilişkin imzasız ücret bordrolarında Ocak, Nisan ve Ekim ayları için "resmî tatil" açıklaması ile tahakkukların yer aldığı anlaşılmaktadır. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda, tahakkuk bulunan dönemler yönünden yukarıda (2) numaralı paragrafta açıklanan esaslara uygun olarak hesaplama yapılmaması hatalı olup kararın bu sebeple bozulması gerekmektedir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz harcının talep hâlinde ilgiliye iadesine,
Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin kararı
veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,
12.09.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.